

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

I. 2. Nullus haereticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

cap. 28. vbi Cam pegius. Paulus Ghirlandus tract. de relaxati. carceratorum. tit. de beneficio & indulgentia principis, & alij quos in re manifesta omitto: & quod de Inquisitore dixi, idem est de Episcopo intelligendum: nam neque is potest hereticos sanare restituere, vt optime citato loco probat Zauchius: restituer autem summus Romanus Pontifex: nam nunquid etiam collegium Cardinalium possit, non est huius loci inquirere, nec nostra breuitatis.

heretici quia o cooperint uris infamia locari.

Postremo obseruandum est, non esse hic primis hereticos infamia notatos, nam iure canonu multo antea Stephano Papa eius nominis primus, anno videlicet Domini 261. infames esse sancit Epistola quadam ad Hilarium episcopum, quam refert Gratianus in c. infames. 6. q. 1.

Infames, inquit, esse eas personas dicimus, que pro aliqua culpa notantur infamia: id est, omnes qui Christiana legis normam abijciunt, & statuta ecclesiastica contemnunt, &c.

I. 2. IIDEM A A. EVTROPIO Praefecto Praetorio,

VLLVS hereticus, & infra. Vnius & summi Dei nomen vbique celebratur. Nicene fidei dudum a maioribus tradite, & diuinae religionis testimonio atque assertione firma te obseruantia semper menura tenear. Is autem Nicena assertor fidei, & catholicae religionis verus cultor accipiendus est, qui omnipotentem Deum & Christum filium Dei vno nomine cofitetur: Deum de Deo, lumē de lumine: qui Spiritum sanctum (quem ex summo rerum parente & speramus & accipimus) negando non uolat: apud quem intemeratae fidei sensus, viget, & incorruptae trinitatis in diuina substantia, quae graeco verbo, *homoousia* recte credentibus dicitur. Hae profecto nobis magis probanda: hae ueranda sunt.

Dat. IIII. Id. Ianuarij. C. P. FL. Eucharico et F. L. Syagrio CC. Conf.

COMMENT. V.

NVLLVS hereticus. Lata est haec lex ab eisdem Imperatoribus a quibus & superior. anno Domini 383. ex ea id solum fragmentum desumpsit Emericus, quod instituto suo conueniebat, quod est, *coestabilire fidem*: & ideo initium & finem susulit. Synodum Nicenam obseruanda iubet, & quo in ea sunt sancita diuinitus.

synodus Nicena quando celebrata.

Nicena fidei dudum a maioribus tradita. Hae fuit synodus illa celebris tempore Constantini & Syluestri Papae celebrata interuentu 318. Episcoporum, era 363. Sunt qui scribant Nicenam synodum initium habuisse anno Domini 326. sine uero 329. in hac dānatus est. Arius, eiusq; omnia dog-

A mata & sectatores, stabilitusque articulus de Christo uero filio Dei, Patri equali & consubstantiali que breuissime hic indicatur. Aet est haec synodus tribus annis, & paulo ultra Niege. ea est ciuitas Asiae, Bithyniae Metropolis. Confirmata fuit haec synodus insigni miraculo, de quo Nicephorus li. 8. c. 23. nam cum ex vniuersis patribus duo decessissent priusquam professionis fidei scripto subscriptionem suam apposuissent, reliqui patres gesta concilij eius in manibus gerentes, ad sepulturam eorum accesserunt, deprecantes, vt postquam clare intuebantur in caeli, quod in synodo cum ceteris decreuerant, dignarentur libello subscribere, qui acta continebat, quem super sepulchro relinquentes, abiierunt, et aq; noctem duxerunt infornem: post die ad locum eum redeuntes, & libellum explicantes illorum duorum episcoporum subscriptiones agnouerunt in haec uerbo: Chrysanctus & Mufonius, qui cum patribus omnibus in sacra prima ecumenica Niegena synodo consensus, quamuis corpore translati, manu tamen propria nos quoque libello subscripsimus. haec ibi.

C Is autem Nicena assertor fidei, & catholicae religionis verus cultor accipiendus est, qui omni potentem Deum, & Christum filium Dei vno nomine confitetur deum de deo, lumen de lumine. Extat epistola synodalis de gestis in Nicena synodo ad Alexandrinos, & alios conscripta, de qua Nicephorus libro 8. cap. 24. vbi hoc definitiue se contra Arium, quod hoc loco commemoratur, luculenter explicat in haec uerba: itaque scitote primo omnium inquisitum esse in impietatem, & prauiaricationem Arii, sectatorumque eius: & in praesentia dei amantissimi Imperatoris Constantini consentientibus omnium sententij placitum, vt anathemate impia eius opinio uoces atque uerba blasphemata condemnarentur, quibus ille filium dei blasphemans usus est, ex non existentibus illum esse dicens, & fuisse aliquando cum non fuerit, & arbitrii libertate uitij uirtutiq; capacem esse filium dei, creaturam eundem & facturam nominans. Quae omnia sacra synodus anathemati subiecit, ne audire quidem impiam opinionem, mentis uecordiam, blasphemiamque eius uerba Iustinen. haec ibi. quae hunc locum ualde illustrant.

D Qui Spiritum sanctum (quem ex summo rerum parente & speramus & accipimus) negando non uolat. Accursius & Salycetus hanc legem a quodam Graeco scriptam fuisse, qui neget Spiritum sanctum a Filio quoq; procedere, inuicem commiscunt, cum nihil possit elegantius ex cogitari. Aleiatus uero, agnoscens difficultatem hic docet subaudiendum: & filio. In Codice Theodosiano ita legitur: qui id, quod ex summo rerum parente speramus, accipimus. Antonius Continus hunc locum ita putabat emendandum: a quo id quod ex summo rerum parente speramus, accipimus. quae inquit, lectione admissa, subauditione Aleiati opus non erit.

E Melius tamen erit nullis additis aut subauditis, quod nobis in legibus facere non licet, ad Theologice

Locus de pro cessione Spiritus sancti declaratus.

heretici te sententia infames.

Quia...

gia secreta recurrere, vt me monuit frater Paulus Constabilis sacri palatii Magister, qui fuit deinde totius ordinis Fratrum predicatorum Magister Generalis, ut dicamus, retenta communi lectione, verbū illud, summo rerum parēte, hoc loco stare seu accipi posse essentialiter & personaliter iuxta vera dogmata Theologorum, cum enim hic (vt verba ipsa in dicant) non sit sermo de aeterna Spiritus sancti processione a Patre & a filio, sed de communicatione gratiae vel donorū ipsius, secundum quam ipse seipsum dat, vt ait Magister sententiarū lib. 1. dist. 30. & a Patre simul & a Filio datur, apte per summū rerum parentem, & totam sanctissimam Trinitatē intelligere possumus, a qua gloriam in futuro speramus, & gratiā accipimus in praesenti, possumus quoque per summum parentem, Deum Patrem intelligere, a quo Spiritus sanctus datur et mittitur, nec propterea uideri debet Filius exclusus, quoniam nominatus non est; nam vt recte ait sanctus Thomas pa. 1. q. 36. art. 2. ad primum argumentum, regulariter in sacra scriptura, aut ubi de diuini personis agitur, id quod de Patre dicitur, de Filio et intelligere oportet, et ita si inquit sanctus Thomas, dictio exclusiva addatur, nisi, solum in illis in quibus Pater & Filius secundum oppositas relationes distinguuntur, cum enim Dominus Matth. c. 11. dicit: Nemo nouit Filium nisi Pater, non excluditur, quin Filius seipsum eognoscat, ergo cum hic aut alibi dicitur, quod Spiritus sanctus a summo rerum parente spiratur & accipitur, etiam si adderetur, a solo rerum parente seu Patre, non ob id Filius excluderetur: quia quantum ad hoc quod est dare Spiritum sanctum, non opponitur, Pater, & Filius, sed solum quantum ad hoc quod hic est pater, & ille Filius. His penitus consentit sanctus Hieronymus in confessione fidei, quam asserit Eymericus paulo post, hac par. 1. dicens: Nec est proorsus aliquis in Trinitate gradus, nihil quod inferius superiusue dici possit: sed tota deitas sui perfectione equalis est, vt exceptis uocabulis, quae proprietatem personarum indicant, quidquid de vna persona dicitur, de tribus dignissime possit intelligi. Haecenus Hieronymus.

1.4. IMPERATOR MARTIANUS A.

Palladio Praefecto Prae.

NEMO clericus uel militaris, uel alterius cuiuslibet conditionis, de fide Christiana publice turbis coadunatis & audientibus tractare conentur in posterū; ex hoc tumultus & perfidia occasionem requirens. Nam & iniuriam facit iudicio reuerendissimae synodi, si quis semel iudicata ac recte disposita, reuoluere & publice disputare contenderit, cum ea, quae nūc de Christiana fide a sacerdotibus, qui Chalcedone conuenerūt, per nostra praecipua statuta sunt, iuxta Apostolicas expositiones & in scriptura sanctorū Patrum trecentorum decem & octo in Nicæa, &

centum quinquaginta in hac regia vrbe definita esse noscantur. Nam in contempores huius legis poena non deerit, quia non solum contra fidem vere expositam ueniunt, sed etiam Iudaïs & Paganis ex huiusmodi certamine profanant ueneranda mysteria. Igitur & si clericus erit, qui publice tractare de religione ausus fuerit, a cōsortio clericorum remouebitur: si vero militia praeditus sit, in gulo spoliabitur. ceteri autem huius criminis rei, si quidem liberi sint, de hac sacratissima urbe expellentur, pro vigore iudicario etiam competentibus supplicijs subiugandi: si vero ferui, securissimis animaduersionibus plecentur.

Dat. VIII. Id. Febr. Constantinop. Patricio Consu.

COMMENT. VI.

NEMO clericus.] Hoc est edictū Martiani Imperatoris in cōfirmatione Cōc. Chalcedonēsis, quo cauet, vt nemini liceat de fide habere coram populo disputationes, aut semel iam definita in dubium reuocare. Extat hoc edictum in Concilio Chalcedonēsi actione 3. cum praefatione & epilogo, quae hic abscissa sunt, ubi autem ita habetur: Edictum siue leges sanctae Memoriae Valentiniani & Martiani Imperatorum, quas quidem leges beatissimus Papa Leo in suis confirmauit epistolis, quibus interdicitur prohibētque disputationes de fide coram uulgo, & confirmantur Chalcedonen. Concilij decreta, atque statuta.

Ceterum obseruandum est, nō absolute prohiberi disputationem de fide catholica, sed cum ex ea disputatione queritur occasio tumultus & perfidia, & iam definita in dubium reuocantur.

Hanc legem eo consilio huic operi inseruit Eymericus, vt doceremur has ueritates, uidelicet nec publice occasione tumultus excitandi de fide differendum esse; nec semel per Ecclesiam rite definita & stabilita, in dubium esse reuocanda, quae nos suis locis interpretabimur.

[Nemo clericus.] Sed de clericis dubium uidebatur, hoc est, de personis religiosi, presbyteris seu sacerdotibus, quibus solis predicare & de fide tractare iura concedunt, cap. Ad iudicimus. 16. qu. est. 1. cap. Diaconus. 93. distinc. ubi Turrecremata, idem Turrecremata iur. placuit 16. q. 1. vt multis docuimus. par. 2. super c. cum ex iniuncto, de haeret. et propterea non debuerant prohiberi, quominus de fide disceptarent: sed non inhibetur eis, ut dixi, simpliciter & absolute, sed cum ex hoc perfidia occasionem querunt.

[De fide Christiana publice turbis coadunatis, & audientibus tractare conentur in posterum ex hoc tumultus & perfidia occasionem requirens.] Hinc colligimus manifesto non prohiberi simpliciter omnem de fide disputationem, sed eam solam, quae suscipitur causa seminandorum errorum: alias enim cum haereticis disputare, ut gloria Dei manifesta fiat, & ueritas Catholica defendatur, licitum est; immo & quandoque necessariū id